

«Αράκυνθος: Ένας οικολογικός θησαυρός»

ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΕΣ:

ΒΛΑΧΟΥ ΕΥΓΕΝΙΑ ΠΕ04.02

ΣΧΙΣΜΕΝΟΥ ΕΥΘΥΜΙΑ ΠΕ09

ΤΜΗΜΑ Α1

Α΄ Ομάδα

- ❖ Ακαρέπη Μαρίνα
- ❖ Αραχωβίτη Ελισάβετ
- ❖ Δανιά Μαρία

Β΄ Ομάδα

- ❖ Ζολώτας Θανάσης
- ❖ Λάιος Κων/νος
- ❖ Λιάτσου Εύα

Γ΄ Ομάδα

- ❖ Γκρέκας Αναστ.(Νικολάου)
- ❖ Θεοδωρόπουλος Κων/νος
- ❖ Λιβαθινού Λαμπρινή

Δ΄ Ομάδα

- ❖ Γαλαζούλα Γεωργία
- ❖ Γκούβρα Θάλεια
- ❖ Γκρέκας Αναστ.(Κων/νου)
- ❖ Ζουμπούλης Ραφαήλ

ΤΜΗΜΑ Α2

Α΄ Ομάδα

- ❖ Μπάλας Γιώργος
- ❖ Πάγια Λεντιάνα
- ❖ Ρότσι Σονίλα

Β΄ Ομάδα

- ❖ Μπιρμπίλης Γιώργος
- ❖ Σακά Μαρία
- ❖ Τραγουλιά Βάσω
- ❖ Χαραλαμπόπουλος Β.

Γ΄ Ομάδα

- ❖ Μπεκάλι Έρμαλ
- ❖ Ντάνης Κων/νος
- ❖ Παππά Χριστίνα
- ❖ Πασά Ελένη

Δ΄ Ομάδα

- ❖ Στέκα Μαίρη
- ❖ Τραγουλιάς Λάμπρος
- ❖ Φλωροπούλου Βάσια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ	σελ 4
ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ	4
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	4
ΟΙ ΚΛΕΦΤΑΡΜΑΤΟΛΟΙ ΤΟΥ ΖΥΓΟΥ ΚΑΙ Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ	6
Η ΕΞΟΔΟΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ.....	6
ΠΟΙΗΜΑΤΑ-ΧΡΟΝΙΚΑ	7
ΧΛΩΡΙΔΑ	9
ΠΑΝΙΔΑ	10
ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΑΠΕΙΛΟΥΝ ΤΟΝ ΑΡΑΚΥΝΘΟ – ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	12
ΑΡΑΚΥΝΘΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	15
ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΡΑΚΥΝΘΟΥ	
ΚΑΣΤΑΝΑ ΑΡΑΚΥΝΘΟΥ	15
ΞΥΛΕΙΑ	16
ΜΕΛΙ	17
ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ	18
ΚΑΣΤΑΝΟΧΩΜΑ	19
ΠΕΤΡΩΜΑΤΑ	20
ΑΝΑΨΥΧΗ	20
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	21

ΑΡΑΚΥΝΘΟΣ Ή ΖΥΓΟΣ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ

Στην περιοχή της Μακρυνείας βρίσκεται ένα σχετικά άγνωστο και υψηλής φυσικής ομορφιάς βουνό, με υψόμετρο 984 μ., ο Αράκυνθος ή Ζυγός. Πρόκειται για ένα ιδιαίτερα εκτεταμένο βουνό, μεταξύ των ποταμών Εύηνου και Αχελώου. Βόρεια καταλήγει στην λίμνη Τριχωνίδα και νότια στους κάμπους της περιοχής Μεσολογγίου καλύπτοντας μια έκταση 10x15 χλμ.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ

Η λέξη Αράκυνθος είναι σύνθετη και αποτελείται από το πρόθεμα Αρα- που σημαίνει δέσμη (ζυγός) και την κατάληξη Κύνθος (αξιόλογο όρος). Αποτελεί δηλαδή δέσμη, σειρά από όρη.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Πριν από εκατομμύρια χρόνια μεταξύ των Αιτωλικών και Ακαρνανικών βουνών, στην Αιτωλική πεδιάδα, σχηματιζόταν μια μεγάλη λίμνη, μέσα στην οποία χυνόταν ο ποταμός Αχελώος για να ξαναβγεί νότια, από τα Στενά της Κλεισούρας κι ύστερα να χυθεί με ορμή στον κόλπο του Αιτωλικού.

Στο πέρασμα των αιώνων, έπειτα από καθιζήσεις και γεωλογικές ανακατατάξεις στην περιοχή μεταξύ του Αράκυνθου και των απέναντι Ακαρνανικών βουνών, ο Αχελώος στράφηκε προς το μέρος της καθίζησης και πήρε την τωρινή του "πορεία". Η μεγάλη αρχαία λίμνη χωρίστηκε στα τρία, στις σημερινές λίμνες Τριχωνίδα, Λυσιμαχία και Οζερό και η Κλεισούρα μετατράπηκε σε στεγνή κοίτη, με τους ωραίους, αξιοπερίεργους βράχους και τις απόκρημνες όχθες της.

Το 5000 π.Χ., στη Νεολιθική εποχή, ήρθαν εδώ, οι πρώτοι γεωργοί και ποιμένες. Το 2000 π.Χ., εποχή του Χαλκού, στην ίδια θέση, στα ριζά του Αρακύνθου, βρισκόταν προϊστορικός οικισμός, που δε λεγόταν Τριχώνιο, ούτε Γαβαλού, αλλά είχε προελληνικό, πελασγικό όνομα, αφού οι Έλληνες και ειδικά οι Αιτωλοί, που έχτισαν το Τριχώνιο, δεν είχαν ακόμη κατεβεί στην Ελλάδα. Ο πρώτος οικισμός από ποιμενικές καλύβες στα ριζά του Αρακύνθου, χρονολογείται απ' το 3500 π.Χ.

Στη βόρεια έξοδο του στενού της Κλεισούρας βρίσκονταν από την εποχή ακόμη του Ομήρου η Αιτωλική πόλη Πυλήνη (όπως φανερώνει και το όνομά της). Μετά από επιδρομή που έκαναν οι Αιολείς, όπως μας λέει ο Στράβωνας τη μετέφεραν στη βόρεια πλευρά του όρους Αράκυνθος (κοντά στο μοναστήρι του Αγ. Γεωργίου) και την μετονόμασαν σε Πρόσχιον.

ΟΙ ΚΛΕΦΤΑΡΜΑΤΟΛΟΙ ΤΟΥ ΖΥΓΟΥ ΚΑΙ Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Ονομαστοί για τη δράση τους κατά την Τουρκοκρατία έμειναν οι κλέφτες του Ζυγού:

Ντοβαίοι απ' το Κεράσοβο.

Τραγουλαίοι απ' τον Παλιοπλάτανο (παλιά Ματαράγκα).

Τσερπελαίοι απ' τη Μακρυνού.

Γαλαναίοι απ' τον Αι-Γιώργη Μεσολογγίου.

Μοσχαίοι απ' τη Γαβαλού.

Γκολφινάιοι απ' την Καφορράχη και το Καλφενίκι.

Όλοι αυτοί σχημάτιζαν «νταϊφάδες» (άτακτα σώματα κλεφτών) και πολεμούσαν τον τύραννο.

Η ΕΞΟΔΟΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

Από το 1826 ως σήμερα κανένας δεν μπήκε στον κόπο να ανακαλύψει το πώς

σώθηκαν τα ζωντανά φαντάσματα του έπους του Μεσολογγίου.

Γιατί, αν και στην πόλη είχαν τείχη και χαρακώματα να διαβούν, την πραγματική έξοδο την έκαναν ξεκινώντας από τη Μονή του Αϊ-Συμίου (υψόμετρο 200 μέτρα), ακολουθώντας μονοπάτια και κατηφορίζοντας προς την Δερβέκιστα για να σωθούν.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ-ΧΡΟΝΙΚΑ

Ο Κωστής Παλαμάς στην ποιητική του συλλογή «Οι καημοί της λιμνοθάλασσας» κάνει αναφορά στις βουνοκαρφές του Ζυγού:

...και πίσω απ' τις Βαράσοβες και πίσω απ' τους Ζυγούς
τα μάτια μου τετράψηγλες κορφές τα μαγνητίζουν
και πέρα απ' τα βαλτόνερα που με λαγοκοιμίζουν
τι πολιτείες, τι θάλασσες, που δεν τις βάζει ο νους...

Ο Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος στο βιβλίο του "Ελληνικοί Ορίζοντες" γράφει:
"Δρόμος γεμάτος πολύτιμες αφορμές αισθητικής ηδονής οδηγεί από το Αγρίνιο στο Αιτωλικό και στο Μεσολόγγι. Είναι ο δρόμος της Κλεισούρας του Αράκυνθου. Την είπα κάποτε λαβωματιά, που σκίζει το βουνό σε δύο μεγάλα κομμάτια και δημιουργεί ένα καταπράσινο διάσελο, όπου το πλατάνι, ρίχνει πυκνούς ίσκιους στην απόκρημνη πέτρα, όπου το σκίνο ευωδιάζει και το πουρνάρι σκαρφαλώνει σε ύψη, όπου αντίλαλοι υποβλητικοί φαίνονται να πηγάζουν από πανάρχαιες λησμονημένες φωνές. Κοντά στο άνοιγμα της Κλεισούρας αυτής, προς το μέρος της Λιμνοθάλασσας του Αιτωλικού, βρίσκεται σφηνωμένο στη σπηλιά του και στον απόκρημνο βράχο του το εκκλησάκι της Αγια Λεούσας, της Παναγίας που στέκει άγρυπνη απάνου στο μόχθο και στον ψυχικό κάματο του περαστικού. Λίγο πιο πέρα, λίγο πιο έξω η λιμνοθάλασσα λάμπει ολόχαρη και ακύμαντη".

Ο Κώστας Κρυστάλλης, ο μεγάλος μας ποιητής, εμπνεύστηκε από τη θυσία του Γιάννη Γούναρη και έγραψε το ποίημα "ο Καλόγερος της Κλεισούρας".

*"Ο Μερ-Πασσάς μαθαίνει του κυνηγού
την προδοσιά και στην απελπισιά του,
σαν πήρε κ Κώστας τα βουνά, του σφάζει τα παιδιά του.
Τόπαν του Κώστα στα βουνά και τ' άρματα πετάει
και στις Κλεισούρας το μικρό το 'ρημοκκλήσι πάει
και γίνεται καλόγηρος, ντύνεται ράσα μαύρα.."*

Ο Φραγκίσκος Πουκεβίλ στο "Ταξίδι στην Ελλάδα" γράφει για την περιοχή, καθώς

και ο Δημήτριος Βικέλας, στο Οδοιπορικό του "Από Νικοπόλεως εις Ολυμπίαν" (Επιστολή προς φίλον) (1884).

Η ΧΛΩΡΙΔΑ ΤΟΥ ΑΡΑΚΥΝΘΟΥ

Ο Αράκυνθος είναι κατάφυτος από καστανιές, βελανιδιές, γέρικα πλατάνια, κουτσουπιές, χαρουπιές, αγριοσικουδιές, σχίνα, παλιούρια, ασφάκες, ρείκια, αγριλιές και κυπαρίσσια. Στις ψηλές κορυφές του Αράκυνθου υπάρχουν σημαντικά δάση με πολλά υπεραιωνόβια δένδρα.

Η περιοχή καλύπτεται επίσης από πουρνάρια, μεσογειακή μακία, φρύγανα, σχίνο, φιλίκια, αριές κ.ά.

Στα ριζά των βράχων, στις υγρές σχισμάδες και στα σκιερά σημεία κάτω από τη χαμηλή βλάστηση, ανάλογα με τις εποχές φυτρώνουν τα κυκλάμινα, οι ανεμώνες, οι παπαρούνες, οι ίριδες, τα κρίνα, οι αγριοτριανταφυλλιές και σκορπίζουν τα χρώματά τους και τις γλυκές μυρωδιές τους μέσα στο φαράγγι.

Την άνοιξη στο φαράγγι υπάρχει μεγάλη συμφωνία χρωμάτων, αλλά αυτό που εντυπωσιάζει περισσότερο είναι οι αποχρώσεις του ροζ, απ' τους ανθούς της κουτσουπιάς. Το ροζ διακόπτεται απ' τις κίτρινες πινελιές των σπάρτων. Επίσης συναντάμε το σπάνιο ενδημικό φυτό κενταύρια του Νιέντερι το οποίο πήρε το όνομά του από τον Κένταυρο Χείρωνα της ελληνικής μυθολογίας, που το χρησιμοποιούσε σαν θεραπευτικό βότανο.

Η ΠΑΝΙΔΑ ΤΟΥ ΑΡΑΚΥΝΘΟΥ

Το οικοσύστημα του Ζυγού αποτελεί βίοτοπο για πολλά ζωικά είδη όπως αγριογούρουνα, ελάφια, σκίουροι, χελώνες και άλλα άγρια ζώα καθώς και αρκετά είδη ερπετών.

Η παρουσία σπάνιων πουλιών και ειδικά αρπακτικών στην περιοχή υποδηλώνει ότι ο Αράκυνθος είναι πλούσιος σε ζωή και χαρακτηρίζεται από οικολογική ισορροπία. Σύμφωνα με τον Simpson στα μισά του 19ου αιώνα στην περιοχή φώλιαζαν σπάνια αρπακτικά όπως ο Γυπαετός και ο Βασιλαετός.

Σήμερα υπάρχει στην περιοχή μια σημαντική αποικία από όρνια. Μερικά από τα αρπακτικά που φωλιάζουν εδώ αλλά και στην ευρύτερη περιοχή του Αράκυνθου είναι η ποντικοβαρβακίνα, το βραχοκιρκίνεζο, το ξεφτέρι, το δενδρογέρακο, ο χρυσαετός, το χρυσογέρακο, ο κραυγαετός, ο μπούφος, η τυτώ, ο γκιώνης, η κουκουβάγια κ.ά. Στις απότομες ορθοπλαγιές του φαραγγιού φωλιάζουν επίσης εκτός από τ' αρπακτικά και άλλα "γκρεμόφιλα" είδη, όπως κόρακας, το βραχοχελίδονο, η βουνοσταχτάρα, ο βραχοτσοσπανάκος, η πετροπέρδικα κ.ά.

Για τη μεγάλη τους οικολογική σημασία ο Αράκυνθος και τα Στενά της Κλεισούρας, ανήκουν στις περιοχές Natura 2000. Επίσης η περιοχή του φαραγγιού για τη μεγάλη αισθητική, φυσική και πολιτιστική του αξία έχει κηρυχθεί σε φυσικό και πολιτιστικό μνημείο.

Αν θέλουμε να διαφυλάξουμε το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον μας, αλλά και τις ιστορικές μας μνήμες, πρέπει να προστατέψουμε όσο μπορούμε καλύτερα, περιοχές σαν τον Αράκυνθο και το Φαράγγι της Κλεισούρας.

ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΑΠΕΙΛΟΥΝ ΤΟΝ ΑΡΑΚΥΝΘΟ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Ο Αράκυνθος αποτελεί ένα οικοσύστημα με ιδιαίτερη αισθητική και οικολογική αξία, που οφείλουμε να προστατέψουμε και να αναδείξουμε με ελεγχόμενες δράσεις, οι οποίες θα εξασφαλίζουν μια βιώσιμη οικοτουριστική ανάπτυξη.

Ως ένα από τα σημαντικότερα καταφύγια βιοποικιλότητας της περιοχής, αλλά και ως οικοσύστημα που προσφέρει πολύτιμες οικολογικές υπηρεσίες στους κατοίκους του τόπου, χρήζει υψηλής προστασίας.

Ένας από τους μεγαλύτερους κινδύνους που έχει να αντιμετωπίσει, είναι αυτός της πυρκαγιάς. Οι συνέπειες μιας πυρκαγιάς είναι ανυπολόγιστες και ανεπανόρθωτες:

- 1) Καταστρέφεται το περιβάλλον.
- 2) Εξαφανίζονται τα άγρια ζώα.
- 3) Διαταράσσεται επικίνδυνα η ισορροπία στη φύση.
- 4) Ενισχύονται οι πλημμύρες.
- 5) Δημιουργούνται χείμαρροι.
- 6) Διαβρώνονται τα εδάφη.
- 7) Επηρεάζεται δυσμενώς το κλίμα.
- 8) Ζημιώνεται η οικονομία.
- 9) Χάνεται η ομορφιά και ερημώνεται ο τόπος.
- 10) Χάνονται περιουσίες και αρκετές φορές και ανθρώπινες ζωές.

Ο καλύτερος τρόπος καταπολέμησης των δασικών πυρκαγιών είναι η εξάλειψη των κινδύνων που τις προκαλούν. Οι κίνδυνοι αυτοί χωρίζονται σε δύο κατηγορίες:

Φυσικοί κίνδυνοι

- Μεγάλη συγκέντρωση και σύνθεση αναφλέξιμου υλικού, όπως ξερά φύλλα, πευκοβελόνες, ξερά κλαδιά κλπ.
- Αδιαπέραστα ή απρόσιτα τμήματα του δάσους, χωρίς δρόμους και μονοπάτια.
- Ισχυροί και ξηροί άνεμοι και υψηλές θερμοκρασίες

Ανθρωπογενείς κίνδυνοι

- Το άναμμα φωτιάς μέσα στο δάσος, χωρίς τη λήψη προληπτικών μέτρων.
- Υπολείμματα υλοτομιών κοντά σε δασικούς δρόμους.
- Σκουπιδότοποι και σωροί απορριμμάτων.
- Εμπορικές εγκαταστάσεις, ή εγκαταστάσεις αναψυχής μέσα στο δάσος.
- Κάψιμο αγροτικών υπολειμμάτων, καλαμιάς, κλαδιών κλπ.
- Απρόσεκτη χρήση του τσιγάρου μέσα στο δάσος.

Τι μπορούμε να κάνουμε:

- Δεν πετάμε αναμμένα τσιγάρα, γυαλιά και άλλα σκουπίδια, καθώς συχνά προκαλούν μικροεστίες που μπορεί να εξελιχθούν σε καταστροφικές πυρκαγιές.
- Δεν ανάβουμε φωτιές στο δάσος, αποθαρρύνουμε όσους δούμε να το κάνουν και ειδοποιούμε άμεσα την Πυροσβεστική για όποια τέτοια δραστηριότητα εντοπίζουμε. Δεν ξεχνάμε ότι το άναμμα φωτιάς την αντιπυρική περίοδο απαγορεύεται από το νόμο.
- Αποφεύγουμε όλες εκείνες τις εργασίες στην ύπαιθρο που ενέχουν κίνδυνο πυρκαγιάς, όπως κάψιμο ξερών χόρτων, οξυγονοκολλήσεις, χρήση τροχού ή άλλου εργαλείου που δημιουργεί σπινθήρες κλπ.
- Ειδοποιούμε άμεσα την Πυροσβεστική (τηλέφωνο 199) για οποιαδήποτε εστία φωτιάς, καπνό ή ακόμα και μυρωδιά πέσει στην αντίληψή μας. Δεν επαναπαυόμαστε ότι το έχει κάνει ή θα το κάνει κάποιος άλλος. Η έγκαιρη επέμβαση είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος αντιμετώπισης της φωτιάς και εξαρτάται κυρίως από εμάς.

- Καθαρίζουμε το δάσος από την ξερή βιομάζα κατά μήκος δασικών δρόμων.
- Συντηρούμε το δασικό οδικό δίκτυο και φροντίζουμε για τη διάνοιξη νέων δρόμων εάν αυτό κρίνεται απαραίτητο από τις περιφερειακές δασικές υπηρεσίες.
- Κάνουμε περιπολίες μέσα στο δάσος και σχηματίζουμε συνεργεία επιφυλακής από δασικούς υπαλλήλους και εθελοντές.
- Μεριμνούμε για την ευαισθητοποίηση του κοινού με την έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων, δημοσιεύσεις σε εφημερίδες και περιοδικά καθώς και ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά μηνύματα.

Ο κίνδυνος της πυρκαγιάς είναι σημαντικός για το δάσος του Αρακύνθου, δεν είναι όμως ο μοναδικός. Απειλείται επίσης από την παράνομη υλοτομία, το παράνομο κυνήγι, τη ρίψη μπαζών και σκουπιδιών, τις εκχερσώσεις και την οικοπεδοποίηση. Πρόκειται για κινδύνους υπαρκτούς που διαταράσσουν την ισορροπία και τη βιωσιμότητα του οικοσυστήματος. Καθίσταται αναγκαία πλέον η επιβολή αυστηρών περιορισμών στη θήρα, την υλοτομία και τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης, καθώς και οι συστηματικοί έλεγχοι για την εφαρμογή τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Επειδή όμως οι νομικές ρυθμίσεις δεν είναι από μόνες επαρκείς για την αποτελεσματική προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, απαιτείται η κινητοποίηση των περιβαλλοντικών οργανώσεων και η ενεργοποίηση των πολιτών της περιοχής που θα συνεργαστούν με τις αρμόδιες υπηρεσίες για τη φύλαξη του δάσους και την πυροπροστασία. Μια τέτοια συνεργασία προϋποθέτει την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση των πολιτών, ώστε να συνειδητοποιήσουν την ατομική τους ευθύνη στη διαφύλαξη του ανεκτίμητου θησαυρού του Αρακύνθου.

ΑΡΑΚΥΝΘΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η γενικότερη οικονομική κρίση και η έλλειψη θέσεων εργασίας που αυτή συνεπάγεται, έχει ωθήσει μεγάλο κομμάτι του πληθυσμού και κυρίως των νέων στην αγροτική οικονομία.

Η παραμονή των νέων στην ύπαιθρο αλλά και η επιστροφή σ' αυτή για όσους την είχαν εγκαταλείψει, αποτελεί μια σημαντική διέξοδο μέσα στη γενικότερη οικονομική δυσπραγία με θετική προοπτικές για την οικονομία, τον τόπο και το ίδιο το άτομο που την επιχειρεί.

Η αγροτική οικονομία, που ήταν από τους βασικούς πυλώνες ανάπτυξης της περιοχής του Αρακύνθου, σε συνδυασμό με την εκμετάλλευση των προϊόντων που πηγάζουν από αυτόν, μπορούν να αποτελέσουν παράγοντα ανάπτυξης. Ο Αράκυνθος είναι μια προικισμένη περιοχή, με τεράστιο φυσικό πλούτο. Το ιδιαίτερα ευνοϊκό μικροκλίμα της περιοχής, εξασφαλίζει προϊόντα εξαιρετικά ανώτερης ποιότητας. Τα κάστανα, η ξυλεία, το μέλι, το καστανόχρωμα είναι τα σημαντικότερα από αυτά. Η κτηνοτροφία επίσης είναι ένας κλάδος που ευδοκیمی στην περιοχή και μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στην ανάπτυξη του τόπου.

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΡΑΚΥΝΘΟΥ

ΚΑΣΤΑΝΑ ΑΡΑΚΥΝΘΟΥ

Ο Αράκυνθος είναι πλημμυρισμένος από καστανιές των οποίων ο καρπός είναι ιδιαίτερα εύγευστος. Καθώς τα κάστανα τρώγονται ψητά ή

βραστά, χρησιμοποιούνται στη ζαχαροπλαστική, στη μαγειρική σε διάφορες συνταγές, γίνονται ακόμη και αλεύρι, η φιλοδοξία ορισμένων καλλιεργητών στην περιοχή να συστηματοποιήσουν την καλλιέργεια μπορεί να φέρει εξαιρετικά αποτελέσματα.

Το ύψος της καστανιάς μπορεί να φτάσει τα 30- 35 μέτρα. Είναι δέντρα, είτε αυτοφυή, είτε καλλιεργούνται για τους νόστιμους καρπούς τους και για την καλή σε ποιότητα ξυλεία τους. Δεν ευδοκιμούν σε χαμηλά υψόμετρα, χρειάζονται υψόμετρο από 250 – 900 μέτρα. Πολλαπλασιάζονται με σπόρο, με μοσχεύματα και με εμβολιασμό. Ανθίζουν κατά την άνοιξη και τα κάστανα ωριμάζουν από τις αρχές Σεπτεμβρίου μέχρι τέλη Νοεμβρίου ανάλογα με τις συνθήκες και τη ποικιλία. Κάθε δέντρο μπορεί να δώσει από 30-50 κιλά κάστανα.

Η καστανιά αποδίδει τη μέγιστη ποσότητα από το 50ο έως το 60ο έτος της ηλικίας της. Οι καστανιές βγάζουν χωριστά αρσενικά και θηλυκά άνθη στο ίδιο δέντρο, και γι' αυτό λέγεται ερμαφρόδιτο φυτό.

Οι καρποί των κάστανων βρίσκονται μέσα σε ένα ξυλώδες περίβλημα που έχει αγκάθια εξωτερικά και ανοίγει, όταν οι καρποί ωριμάσουν. Ανάλογα με το είδος, μέσα στο περίβλημα υπάρχουν από ένας έως τρεις καρποί. Το μέγεθος του κάστανου εξαρτάται από την υγρασία, την ποικιλία και τη σύσταση του εδάφους.

Τα κάστανα πέφτουν είτε ελεύθερα είτε μέσα στο περίβλημα .Η συγκομιδή μπορεί να γίνει με τίναγμα των καρπών του δέντρου και στη συνέχεια μάζεμα με το χέρι. Επίσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν δίχτυα για πιο εύκολο μάζεμα.

ΞΥΛΕΙΑ

Εκτός όμως από τα κάστανα, οι καστανιές της περιοχής είναι γνωστές για την ποιοτική τους ξυλεία. Η ξυλεία καστανιάς, γνωστή από την αρχαιότητα, είναι ένα υλικό με σημαντική αντοχή και απaráμιλλη αισθητική.

Χρησιμοποιείται τόσο σε εξωτερικές χρήσεις, κάτω από σκληρές συνθήκες και δοκιμασίες όπως:

- πρέκια και ενισχυτικές ζώνες
- πέργκολες,

- γωνιόκρανα,
- ναυπηγική,
- περιφράξεις, αμπελώνες,
- μαχιές - κολώνες - ταμπάνια χαγιατιών,

όσο και για εσωτερικές χρήσεις:

- περιθώρια ξύλου (σουβατεπιά),
- βαθμίδες (σκαλοπάτια) και πλατύσκαλα,
- χειρολισθήρες (κουπαστές) και κιγκλιδώματα (κάγκελα),
- διακοσμητικά και επενδύσεις,
- εμφανείς παραδοσιακές οροφές,
- κουφώματα, πατώματα, παρκέτα,
- έπιπλα, βαρέλια.
- εκκλησιαστικά είδη

Ακόμη στον Αράκυνθο ενδημικό είδος είναι η οξιά. Η οξιά είναι σκληρό ξύλο με χαρακτηριστικές μικρές βένες και λογχοειδή απαλά νερά κατάλληλο για σκελετούς σαλονιών, έπιπλα, πατώματα και επενδύσεις με μορφή καπλαμά. Επίσης χρησιμοποιείται ως καυσόξυλο. Το ξύλο της οξιάς προτιμάται, διότι αφενός μεν δίνει ωραία φλόγα, χωρίς προβλήματα και αφετέρου έχει μεγάλη διάρκεια καύσης.

ΜΕΛΙ

Από τους προϊστορικούς χρόνους οι άνθρωποι έπαιρναν το μέλι και να το χρησιμοποιούν στη διατροφή τους. Για πολλούς αιώνες το μέλι ήταν η μόνη γνωστή γλυκαντική ουσία.

Ο Αράκυνθος είναι τόπος πλούσιος σε αυτοφυή φυτά, παράγοντας που ευνοεί την ανάπτυξη της μελισσοκομίας.

Η τεχνολογία του μελιού στην περιοχή βρίσκεται σε τέτοιο επίπεδο, ώστε να δέχεται την ελάχιστη δυνατή επεξεργασία και να διατηρεί σε μεγάλο βαθμό τη γεύση και τη θρεπτική του αξία.

Παράγεται κυρίως ανθόμελο.

Το ανθόμελο παίρνει την ονομασία του φυτού από το οποίο προέρχεται. Έτσι έχουμε:

Μέλι θυμαρίσιο: Θεωρείται το καλύτερο. Έχει ανοιχτόχρωμη λαμπερή εμφάνιση.

Μέλι ανοιξιάτικο: Προέρχεται από φασκομηλιά, λεβάντα και άλλα αγριολούλουδα της άνοιξης. Είναι αρωματικό και έχει ωραία γεύση.

Μέλι ρεϊκίσιο: Έχει σκούρο χρώμα και μεγάλη θρεπτική αξία.

Μέλι της πορτοκαλιάς: Είναι ανοιχτόχρωμο και έχει ευχάριστο άρωμα και γεύση.

Μέλι καστανιάς: Προέρχεται από ανάμειξη μελιτώματος και νέκταρ. Έχει ελαφρά πικρή γεύση.

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Ο τομέας της κτηνοτροφίας εμφανίζει δυναμική πορεία στην περιοχή του

Αρακύνθου. Η τοπογραφία της περιοχής και η εξαιρετική βιοποικιλότητα που τη συνοδεύει, αποτελούν τα σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα που προσδίδουν στα κτηνοτροφικά προϊόντα την εξαιρετική τους ποιότητα. Στην περιοχή της Μακρυνείας δραστηριοποιούνται αρκετά τυροκομεία, αξιοποιώντας το γάλα που παράγεται στην περιοχή και δημιουργώντας θέσεις εργασίας στη μεταποίησή του. Παράγουν κυρίως φέτα, γραβιέρα κεφαλογραβιέρα, ανθότυρο και μυζήθρα.

ΚΑΣΤΑΝΟΧΩΜΑ

Το καστανόχωμα του Αρακύνθου είναι χρήσιμο στην ανθοκομία για καλλωπιστικά φυτά (π.χ. γαρδένια). Το καστανόχωμα αποτελεί σίγουρα ένα από τα πιο διάσημα φυτοχώματα - δασοχώματα. Ανάλογα με την προέλευση του χρησιμοποιείται και για διαφορετικούς λόγους. Είναι τόσο γνωστό λόγω της χρήσης του στη γαρδένια και κυρίως στα διάφορα οξύφυλλα φυτά.

Προέλευση

Το φυλλόχωμα καστανιάς διαφέρει αισθητά από το φυτόχωμα που προέρχεται από ξύλο ή πριονίδι αυτής. Αυτό συμβαίνει καθώς μόνο το 2ο έχει τις ιδιότητες που χρειαζόμαστε για την καλλιέργεια των διάφορων οξύφυλλων φυτών.

Χρήση

Το καστανόχωμα που προέρχεται από ξύλο καστανιάς χρησιμοποιείται για την καλλιέργεια των διάφορων οξύφυλλων φυτών. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί και σε μείγμα όπως χρησιμοποιείται δηλαδή το καστανόχωμα

που προέρχεται από φύλλα Καστανιάς.

Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα

Φυσικά ανάμεσα στα πλεονεκτήματα είναι το γεγονός πως το καστανόχωμα που προέρχεται από ξύλο Καστανιάς διαθέτει όλες αυτές τις ιδιότητες που χρειάζονται τα φυτά που θέλουν όξινο περιβάλλον. Σε αντίθεση αυτό που προέρχεται από φύλλα καστανιάς δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για αυτά ή έστω και να χρησιμοποιηθεί θα πρέπει να είναι μέρος μείγματος.

ΠΕΤΡΩΜΑΤΑ

Τα σπάνια πετρώματα της περιοχής των Κ. Ελληνικών μπορούν να εκμεταλλευτούν τόσο για επεξεργασία μαρμάρου όσο και για πετροστοιχίες, και να χρησιμοποιούνται τουλάχιστον στην ντόπια οικοδομική δραστηριότητα, έναντι των άλλων υλικών (τσιμέντου, τούβλων,) ώστε να δώσουν και τα συγκριτικά αρχιτεκτονικά πλεονεκτήματα στους οικισμούς του Αρακύνθου.

ΑΝΑΨΥΧΗ

Το δάσος του Αρακύνθου προσφέρει στον άνθρωπο, ιδιαίτερα της πόλης, έναν μοναδικό χώρο αναψυχής και αγαλλίασης. Είναι ο τόπος που του δίνει τη δυνατότητα να ξεφύγει από το σύγχρονο τρόπο ζωής που τον καταπιέζει, να ξεκουραστεί και να ηρεμήσει. Ο καθαρός αέρας, η ομορφιά και η ηρεμία που βρίσκει κανείς μέσα σ' αυτό είναι ο αντίποδας στα καυσαέρια, στο θόρυβο και το άγχος της πόλης.

Προσφέρεται και ως χώρος εφαρμογής περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Η άμεση επαφή των νέων με τη ζωή στο δάσος τους βοηθά να αναπτύξουν υπεύθυνες στάσεις και συμπεριφορές απέναντι στο περιβάλλον. Μπορεί κάποιος να απολαύσει τον περίπατό του, την πεζοπορία, το τρέξιμο, τα παιχνίδια, και γενικά την κίνηση μέσα στην φύση, την παρατήρηση, το υπαίθριο γεύμα και διάφορες αθλητικές δραστηριότητες.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Όλο το πανέμορφο και μοναδικό οικοσύστημα του Αρακύνθου, αφού το προστατέψουμε με όλες εκείνες τις ενέργειες, που θα το διατηρήσουν αλώβητο στο διηνεκές, οφείλουμε να το αξιοποιήσουμε με συγκεκριμένες και ελεγχόμενες δράσεις, που θα του δώσουν μια βιώσιμη οικότουριστική ανάπτυξη.

Τα προϊόντα του Αρακύνθου πρέπει να τα προβάσουμε και να τα αναδείξουμε με συγκεκριμένες ενέργειες, που θα δώσουν μια πνοή οικολογικής ανάπτυξης στην περιοχή και θα δημιουργήσουν τις συνθήκες για την αξιοπρεπή διαβίωση των κατοίκων της.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Αλπέντζος Γαβριήλ (2007), *Παπαδάτες (αι)Άκραι Αιτωλίας*, Αθήνα, εκδόσεις Σαϊπής

-Ζαφειροπούλου Φωτεινή Ν. (2007) *Λιθοβούνη Μακρυνείας Διαδρομή στο χώρο, αναδρομή στο παρελθόν* , εκδόσεις University Studio Press

<http://ellinikamesologiu.blogspot.gr/>

www.wwf.gr/enviromental-education/env-edu-forests

www.wwf.gr/el/?option=com_content&view=article&id=368...